

8. mart 2016. godine

Sindikati podeljeni po pitanju podrške političkim strankama

"Sloga" i ASNS idu na izbore

*** Nezavisnost i Savez samostalnih sindikata neće podržati ni jednu stranku, a ASNS će podržati nekoga, ali još ne znaju koga**

Najava raspisivanja vanrednih parlamentarnih izbora označila je i start trke među političkim partijama za podršku sindikata. Sindikati su, međutim, podeljeni po pitanju treba li direktno učestvovati na izborima i koju stranku ili koaliciju će podržati. Savez samostalnih sindikata Srbije i UGS "Nezavisnost" sigurno neće podržati nijednu opciju, dok ostali sindikati još odlučuju kojoj listi bi mogli da se priklone.

Svi se, međutim, slažu da ne postoji ni jedna pozitivna stvar kojom zaposleni mogu da budu zadovoljni u ovom trenutku, počev od neustavnog smanjenja plata i penzija, katastrofalnog zakona o radu, likvidacije preduzeća u restrukturiranju, smanjenju kupovne moći, poskupljenju osnovnih životnih namirnica i tako redom.

Duško Vuković, potpredsednik Samostalnog sindikata Srbije kaže za Danas da je gotovo siguran da njegova organizacija neće podržati nijednu političku stranku.

- Nemamo nikakvog razloga da podržimo bilo koju partiju ili koaliciju. To nismo činili ni ranije, pa nećemo ni sada, a ni učešće naših predstavnika na nekoj izbornoj listi ni u kom slučaju ne dolazi u obzir - kaže Vuković i dodaje da će ova vlada ostati upamćena po lošem Zakonu o radu i još lošijem Zakonu o penzionom osiguranju, zahvaljujući čijoj primeni će penzije trajno biti umanjene onim ljudima koji se odluče za prevremeno penzionisanje. I jedan i drugi zakon usvojeni su bez podrške sindikata i javne rasprave, ali oni nisu jedini zakoni doneti na štetu radnika.

Slično tvrde i u Ujedinjenim granskim sindikatima "Nezavisnost". Navode da neće podržati nijednu političku opciju, jer nemaju razloga da bilo kome veruju.

"Čak i da nam donesu zlato i drago kamenje, ne bismo verovali da je to drago kamenje", navode u Nezavisnosti.

Ranka Savić iz Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata, međutim, smatra da je učešće sindikata na izborima normalno i poželjno.

- ASNS će sigurno podržati neku političku partiju. U ovim trenucima posmatramo i analiziramo poruke koje šalju političke partije. Analiziramo i ono što je obećano, a nije ispunjeno. U tom posmatranju je kako aktuelna vlast, tako i bivša.

Odluku o podršci će doneti Glavni odbor ASNS, a naš jedini cilj će biti pokušaj popravljavanja položaja zaposlenih i nezaposlenih građana Srbije, kao i bolji status sindikata, koje je Zakon o radu i Zakon o platnim razredima potpuno marginalizovao - kaže Savićeva i dodaje da je ASNS do sada sarađivala sa LDP, ali i da su ih skoro sve stranke zvale na razgovore, i vlast i opozicija.

- Videćemo šta je u našem interesu i tada ćemo odlučiti - kaže predsednica ASNS i dodaje da se položaj radnika u protekle četiri godine pogoršao.

Ona napominje da je novi Zakon o radu ukinuo niz benefita koje su imali zaposleni – minuli rad samo kod poslednjeg poslodavca, smenski rad, a sve to je uticalo na pogoršanje materijalnog položaja zaposlenih- Olakšan je otkaz Ugovora o radu i to poslodavci koriste u velikoj meri. Među zaposlenima je zavladao strah – što nije dobro za efikasnost i rezultate rada. Smanjene su plate zaposlenima u javnom sektoru, a naši radnici su postali jeftina i lako zamenjiva roba. Oni čute i rade za najmanje zarade u regionu i najmanju minimalnu zaradu, dok se naše vlasti hvale na CNN-u jeftinom radnom snagom, iako sami iz budžeta investitorima daju 10.000 evra po radnom mestu, a radnicima ostaje tek minimalna zarada - objašnjava predsednica ASNS.

Na izborima će sigurno učestvovati i Udruženi sindikati Srbije "Sloga". Predsednik ove organizacije Željko Veselinović kaže da će na izborima učestvovati direktno i to na svim nivoima kako bi glas radnika mogao da se čuje i u lokalnim, pokrajinskom i što je najvažnije u republičkom parlamentu. Veselinović kaže da nikoga neće blanko podržati "jer više ne padaju na časnu reč i majke mi".

- Sigurno je da ćemo prvo razgovarati sa Demokratskom strankom kao dosadašnjim partnerom što je i najlogičnije. Iskreno se nadam da ćemo u nekoliko narednih dana napraviti dogovor, jer mi niti želimo da trgujemo, niti ucenjujemo, već tražimo poštovanje radnog čoveka i partnerstvo na duge staze - objašnjava Veselinović. Iako ovaj sindikat javnost uglavnom vezuje za DS, predsednik Sloge kaže da oni nisu ničiji sindikat i da su ih ranije vezivali za SPS, a sada za DS, ali da je istina samo da su oni samo u određenim periodima imali neke vrste sporazuma sa partijama levičarske orijentacije.

- U saradnji sa DS otišli smo doduše korak dalje i zajedno učestvovali na parlamentarnim izborima 2014. Zbog toga smo skupo platili cenu, koju na žalost i dalje plaćamo jer je nečijom greškom u parlament kao predstavnik Sloge ušao sasvim pogrešan čovek koji je našem sindikatu, ali i celokupnom radničkom pokretu naneo nesagledivu štetu. Od svog nastanka 2008. uvek smo bili na opozicionoj strani, jer smatramo da su sindikati prirodni protivnici svake vlasti, nikako neprijatelji kako mnogi danas doživljavaju kada nekoga kritikujemo - kaže Veselinović.

Prema njegovim rečima, Sloga pokušava da promoviše jedan sistem vrednosti potpuno normalan svuda u svetu, a to je da sindikati učestvuju direktno na izborima na listama pojedinih partija kako bi kroz parlament mogli da utiču na određene zakone koji se tiču radnika, ali da partije u Srbiji to ne razumeju, iako su im usta puna radnika i borbe za radnička prava.

Kad reforme kasne

Autor je naučni savetnik, redovni član NDES

Pažnja misije Međunarodnog monetarnog fonda, koja je od 18. do 26. februara boravila u Beogradu povodom četvrte revizije trogodišnjeg stend-baj aranžmana iz predostrožnosti u vrednosti od 1,2 milijarde evra, bila je usmerena na strukturne reforme, čiji je cilj smanjenje fiskalnih rizika i podsticanje konkurentnosti privrede.

Treba, međutim, naglasiti da je ova poseta, zbog najavljenih vanrednih parlamentarnih izbora, bila više tehničke prirode. I mada je Vlada Srbije još u punom mandatu, zvanična ocena četvrte revizije aranžmana izostala je. Kako je saopšteno iz Kancelarije MMF-a u Beogradu, ocene će uslediti naknadno, posle izbora i formiranja nove vlade, kada će misija Fonda ponovo doći u Srbiju. S druge strane, čak i da aktuelna vlada ne ispuni preuzete obaveze, a premijer podnese ostavku, aranžman sa MMF-om ne bi bio doveden u pitanje, već bi se sačekalo formiranje novog kabineta. Ako je suditi prema oceni Narodne banke, MMF "nije zabrinut zbog izbora u Srbiji. Naprotiv, u toj instituciji su uvereni da Srbija neće stati sa reformama i izbeći ugovorene obaveze". Čini se, ipak, da je MMF, već pre početka četvrte revizije, zauzeo mekši stav. Uprkos tome, kada se pogleda spisak obaveza koje su pred nas postavili predstavnici Fonda, jasno je da je bilo

probijanja nekih rokova. Najveći problemi srpske ekonomije su razorena preduzeća, spora reforma javnih preduzeća i racionalizacija državne uprave i to su bile glavne teme za pregovaračkim stolom. Prema dogovoru sa Fondom, plan je bio da se do kraja januara 2016. broj zaposlenih u javnom sektoru smanji za 15.000, što nije učinjeno. Takođe, MMF je postavio rok Vladi da do 31. decembra 2015. usvoji plan finansijskog restrukturiranja Srbijagasa, koji je pripremio nezavisni konsultant. Taj dokument je u završnoj fazi, ali ga Vlada još nije usvojila. Napretka nema ni kada je reč o restrukturiranju EPS-a. Do kraja prošle godine trebalo je da se usvoji dopuna Kolektivnog ugovora ovog preduzeća, kojom se uređuje primena plana racionalizacije koja uključuje i smanjenje broja zaposlenih za 1.000 radnika godišnje. Kasni se i sa usvajanjem trogodišnjeg biznis plana za Poštansku štedionicu.

Za pozitivnu ocenu treće revizije kreditnog aranžmana Srbija je morala da ispunji nekoliko uslova. Prvi, i osnovni, bio je usvajanje budžeta za 2016. a sledeći zahtev odnosio se na otpuštanja u javnom sektoru. S obzirom na to da je država, do kraja septembra 2015, smanjila broj zaposlenih u javnom sektoru za samo 4.200 ljudi (Fiskalnom strategijom predviđeno je da se broj zaposlenih u javnoj upravi do kraja godine smanji za 30.000 ljudi), MMF je sada tražio da vlast pokaže veću odlučnost. Zahteva da se precizno utvrdi koliko je prekobrojnih u kom resoru. Još jedan od uslova bio je da se definišu jasni kriterijumi za angažovanje nezavisne revizorske kuće koja bi trebalo da proceni finansijsku situaciju u kojoj se Srbijagas nalazi, ali i da predloži konkretne mere za finansijsko restrukturiranje. Najzad, jedan od uslova bio je i izmena Zakona o poljoprivredi kojim se smanjuju subvencije. Sa misijom MMF-a razgovarano je i o restrukturiranju Železnica Srbije, gde bi broj zaposlenih u sva četiri preduzeća trebalo da se smanji za više od 2.000 ljudi, zatim o kapitalnim infrastrukturnim projektima, kao i o reformi katastra. Šef misije Fonda Džejms Ruf izjavio je da kasni sprovođenje dogovorenog programa restrukturiranja EPS-a i da nije razgovarano o poskupljenju struje. On je istakao da nisu promenjeni rokovi u programu restrukturiranja EPS koji se odnose na usklađivanje cene struje, prelazak tog javnog preduzeća u akcionarsko društvo i otpuštanje najmanje 1.000 radnika i da očekuje da će to biti realizovano u ovoj godini. U Memorandumu ekonomske politike, koji je Srbija potpisala sa MMF-om, navode se tri konkretna datuma kada je o reformi EPS-a reč. Novo tarifno prilagođavanje, odnosno poskupljenje struje, uslediće 1. maja, EPS će postati akcionarsko društvo 1. juna, a do kraja godine broj zaposlenih u toj kompaniji treba da se smanji za 1.000 ljudi, navodi se u ovom dokumentu. Ruf je podsetio da je poskupljenje struje prošle godine bilo planirano za april, ali da je struja poskupela u avgustu, tako da očekuje da bi ti rokovi mogli da budu primenjeni i u ovoj godini.

Šef delegacije MMF-a izjavio je da su pozitivne ocene koje je Srbija dobila od svih međunarodnih finansijskih institucija veoma ohrabrujuće, da je pomak vidljiv i da program napreduje u smeru uspešne realizacije. Dodao je da su smanjenje javnog duga, racionalizacija i strukturne reforme najveći izazovi i da u ovim oblastima očekuje još bolje rezultate u narednom periodu. Godinu dana posle potpisivanja aranžmana iz predostrožnosti šef misije MMF-a opisao je rezultate u sprovođenju reformi kao "impresivne", mada priznaje da reforme u pojedinim oblastima kasne. "Ekonomske reforme Srbije je ostvario dobre rezultate. Manjak u budžetu na kraju 2015. iznosio je 3,7 odsto BDP-a i bio je na najnižem nivou od 2008. godine. Srbija je ponovo ušla u zonu pozitivnog privrednog rasta, delom zahvaljujući rastu investicija. Očekujemo da će se pozitivni trendovi nastaviti i u 2016. Naša projekcija privrednog rasta ostaje 1,75 odsto, dok je prosečna inflacija revidirana naniže i iznosi 1,7 odsto, uglavnom zbog daljeg pada cena nafte", konstatovao je Ruf i dodao da Srbiju i u narednom periodu očekuju teški izazovi.

Kad je reč o monetarnoj politici, guvernerka NBS Jorgovanka Tabaković objasnila je da centralna banka neće gurati inflaciju u ciljani okvir tako što će dozvoliti veće oscilacije kursa, mada su predstavnici MMF-a sugerisali da se dozvoli veća dnevna fleksibilnost kursa. Odgovarajući na pitanje da li će dinar da klizi, jer će se inflacija gurati na ovaj način, ona je rekla da NBS ne planira da postigne ciljanu inflaciju na takav način. Navela je da inflacija ima cilj - 4 plus/ minus 1,5 odsto - ali su inflaciona očekivanja ključna, a ona su na zadovoljavajućem nivou od 2,4 do više od tri odsto. Prema oceni MMF-a, okvir targetiranja inflacije odgovara Srbiji, ali bi trebalo dozvoliti veću dnevnu fleksibilnost deviznog kursa, u meri u kojoj to ne bi ugrozilo ciljanje inflacije i finansijsku stabilnost. Šef misije MMF ističe da je ekonomski program Srbije ostvario dobre rezultate i da se inflacija zadržala na niskom i stabilnom nivou, što predstavlja najdelotvorniji način da se zaštiti realna vrednost plata i penzija. "U uslovima poboljšanja poverenja i pada kamatnih stopa Srbija je ponovo zabeležila pozitivan rast, delom zahvaljujući znatnom povećanju stranih investicija", konstatovao je Ruf.

Država nas laže da je nezaposlenost manja

Podaci o padu nezaposlenosti za 10 odsto i rastu zaposlenosti od 20 odsto od 2012. statistička su iluzija i posledica nepouzdanosti Zavoda za statistiku, tvrde fiskalci

Podaci državne statistike da je od 2012. godine zaposlenost u Srbiji porasla za 20 odsto, a nezaposlenost smanjena za 10 odsto, po svemu sudeći, nisu istiniti, zaključak je koji se nameće u analizi Fiskalnog saveta Srbije (FS).

- Detaljnija analiza, nažalost, pokazuje da je malo verovatno da su se tako povoljni trendovi zaista desili. Brz rast zaposlenosti i pad nezaposlenosti koji se registruju od kraja 2012. najverovatnije su posledica nepouzdanosti podataka Republičkog zavoda za statistiku koji opisuju tržište rada, a ne stvarnih ekonomskih poboljšanja - navedeno

je u radnom dokumentu FS pripremljenom za Kopaonik biznis forum 2016.

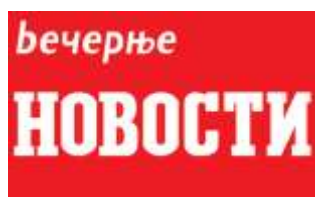
Podatke RZS dovodi u sumnju što nijedna zemlja centralne i istočne Evrope u prethodne tri godine nije imala ni približno sličan rast zaposlenosti kao Srbija, iako je većina njih imala znatno veći rast BDP.

Članovi FS dodaju da to nije jedini argument koji pokazuje „da su pozitivni trendovi na tržištu rada u prethodnih nekoliko godina statistička iluzija“.

- Snažan rast broja zaposlenih morao bi da ostavi jasan trag u ekonomiji svake zemlje, a to u Srbiji ne postoji - ističu u FS.

Oni objašnjavaju da na nepouzdanost zvaničnih podataka ukazuje i to što je po RZS Srbija od 2008. do 2012. imala smanjenje zaposlenosti za čak 600.000 ljudi, što bi neizbežno značilo sunovrat ekonomije budući da samo u prosveti, zdravstvu, vojsci i policiji zajedno ima oko 400.000 zaposlenih.

Analize FS kažu da je stvarni porast zaposlenosti u prethodne tri godine najverovatnije iznosio oko jedan odsto.

Ko to šteliuje zaposlenost

Fiskalni savet dovodi u pitanje pouzdanost podataka iz ankete o radnoj snazi Republičkog zavoda za statistiku. Kovačević: Slaganje podataka iz ankete sa evidencijom Centralnog registra odbacuje svaku sumnju

NEDOVOLJAN privredni rast, i dalje značajan "minus" državne kase i velika nezaposlenost su najveći problemi Srbije, smatra Fiskalni savet. Napominju da su potrebne veće investicije, a kada je reč o dosadašnjem rastu zaposlenosti, Fiskalni savet poručuje - po svemu sudeći, nije se ni desio. Nije prvi put da se dovodi u pitanje pouzdanost podataka Republičkog zavoda za statistiku. U ovoj instituciji, međutim, odgovaraju da je najbolja provera Ankete o radnoj snazi Centralni registar obaveznog socijalnog osigurnja (CROSO). A njihovi podaci, tvrde, prilično se podudaraju.

Po zvaničnoj statistici od 2012. godine do trećeg kvarta prošle godine, broj zaposlenih je porastao skoro 20 odsto. S druge strane, Fiskalni savet, podseća da je istovremeno iznos uplaćenih doprinosa porastao svega 7,5 odsto. Ukupna masa zarada je veća 19 odsto.

- Snažan rast broja zaposlenih morao bi da ostavi jasan trag u ekonomiji svake zemlje, a taj trag u Srbiji ne postoji - navodi Fiskalni savet. - Bruto domaći proizvod je od 2012. praktično stagnirao. Privatna potrošnja je bila u padu, a kretanje doprinosa i poreza na zarada je odstupalo od kretanja formalne zaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi.

Direktor Republičkog zavoda za statistiku, Miladin Kovačević, odgovara da slaganje podataka o formalnoj zaposlenosti iz Ankete o radnoj snazi sa brojem iz Centralnog registra definitivno odbacuje svaku sumnju u ovo istraživanje.

- Da bi neko, doveo u sumnju glavne rezultate Ankete o radnoj snazi mora da ima direktne, a ne posredne dokaze. Ako neko implicitno insinuiru da neko u Zavodu štima podatke, mora da bude u stanju da te podatke analizira na individualnom nivou i da tamo dokaže sistematske greške - kaže Kovačević. - U sadašnjem rastu, ili bolje oporavku, zaposlenosti nema ničega posebno čudnog. Naročito kad se pogleda i struktura te nove zaposlenosti. Prosto, zaposlenost se posle decenije dubokog pada malo oporavlja i polako se vraća na neku dugoročnu liniju veze sa BDP-om, mada ima još prostora da autonomno raste.

KONTROLA KVALITETA

STATISTIČARI podsećaju na to da kontrolu kvaliteta Ankete o radnoj snazi sprovode međunarodne institucije - Eurostat i Međunarodna organizacija rada, a korisnici podataka su Svetska banka, domaći i strani stručnjaci.

- Zbog relativno malog uzorka i složenosti srpskog tržišta rada anketa može da bude neprecizna za uže strukture, ali glavni trendovi su definitivno onakvi kakvim su predstavljeni javnosti u saopštenjima - kaže Miladin Kovačević.

I ekonomisti se traže ali ih mnogo ima

Nekoliko desetina hiljada fakultetskih diplomaca prijavi se tržištu rada, a mnogi od njih, umesto na radnom mestu, godine provedu upravo tamo - na birou.

Liste nezaposlenih umnožavaju iste, nedeficitarne kadrove, a godinama se ne čini ništa da bi se ponuda profesija uskladila sa potrebama tržišta.

Logika našeg obrazovnog sistema nije da obrazuje kadrove koji će biti potrebni tržištu, već da se odeljenja i

Rad za platu na procenat, bez fiksnog dela, isplate nakon naplate proizvoda i do nekoliko meseci posle same prodaje, najnepoželjniji su poslovi za radnike u Srbiji. Slično je i kada je u pitanju težak fizički rad, rad pod zemljom (rudari), pod vodom ili na velikoj visini (građevinski radnici u izgradnji mostova), poslovi koji uključuju izlaganje štetnom zračenju (radiolozi), sredstvima koja su otrovna, kancerogena (rad u štamparijama, hemijskoj industriji, proizvodnji hemikalija). Izbegavaju se poslovi bez radnog vremena, kada zaposleni ne zna koliko vremena će da provede na poslu, bez slobodne subote, nedelje, praznika...

obrazovni profili formiraju tako da nastavnici koji su već zaposleni u školama ne ostanu bez posla, pišu

Prethodnih godina Nacionalnoj službi za zapošljavanje nije stigla nijedna ili gotovo nijedna prijava za **veterinarskog laboranta, kinooperatera, agroekonomskog tehničara, povrtara, pčelara, šumara, rudara, gravera, avio-limara.**

Niko više ne traži ni nekad veoma popularne zanatlije poput jorgandžije, kišobrandžije, abadžije, bižutera, bačvara, snovača, sarača ili ćilimara.

Problem je, međutim, što u suficitarna zanimanja spadaju, recimo, i **arhitektonski tehničar, maturant gimnazije, nastavnik razredne nastave, a školske klupe su pune đaka koji se školuju za ove profile.**

Najtraženija zanimanja u 2015. godini, na osnovu podataka NSZ, jesu visokoobrazovni profili sa najvećim šansama za zapošljavanje na tržištu rada - **IT stručnjaci, diplomirani mašinski inženjeri, inženjeri elektrotehnike, ekonomisti, pravnici, farmaceuti i lekari opšte medicine.**

Kada su u pitanju profili nižeg nivoa obrazovanja, do radne knjižice lakše dolaze knjigovođe, računovođe, elektrotehničari, tehničari za kompjutersko upravljanje, radnici na obezbeđenju, medicinske sestre, kuvari, vozači... Kod njih je u najvećem broju slučajeva prvenstveni uslov za zapošljavanje odgovarajuće radno iskustvo.

“Postoje poslovi za koje je veoma teško obezbediti kandidate kada nam se obrati poslodavac, ne zbog toga što konkretnih profila nema na evidenciji NSZ, već zbog neodgovarajućih posebnih znanja i veština kandidata ili neprihvatanja ponude od strane nezaposlenih”, kaže Tanja Budimir, načelnica Odeljenja za posredovanje u zapošljavanju i planiranju karijere.

“Praksa pokazuje da ljudi najčešće izbegavaju poslove koji su u vezi sa terenskom komercijalom, teže fizičke poslove iz oblasti građevinarstva, poljoprivrede i rudarstva. To mogu biti i oni na kojima postoji povećana opasnost od povređivanja, profesionalnih ili drugih oboljenja ili utiču na život i zdravlje ljudi”, dodaje.

NSZ od 2009. godine, kada je zvanično prestala da važi obaveza prijavljivanja svakog slobodnog radnog mesta od strane poslodavaca, ne raspolaže podacima o ukupnoj potražnji na tržištu rada.

“Da bismo govorili o mogućnostima zapošljavanja moraju se uzeti u obzir minimum dva osnovna parametra, potražnja poslodavaca i broj osoba konkretnih profila”, kaže Budimir.

“Na primer, podatak o tome da nekoliko godina unazad beležimo veliku potražnju za zanimanjem kao što je prodavac, ne znači i velike šanse za zapošljavanje, pošto je njihov broj na evidenciji NSZ čak deset puta veći. Slična je situacija i sa diplomiranim ekonomistima, jer i pored činjenice da su iskazane potrebe poslodavaca za ovim zanimanjem najveće i da je broj zaposlenih sa evidencije takođe najveći, zbog velikog broja osoba sa ovim profilom, najviše je i nezaposlenih”, objašnjava ona.

Tatjana Vidaković iz "Ifostuda" kaže da se za posao preko oglasa na njihovom sajtu u proseku javi 129 osoba, što znači da jedan kandidat konkuriše, u proseku, 11 puta. Vrh liste najtraženijih zanimanja, po njima,

drže komercijalisti, prodavci, administrativni radnici, diplomirani mašinski inženjeri...

“Ne može se tačno govoriti o tome koji diplomci odmah po sticanju zvanja mogu da računaju na siguran posao. Međutim, to se može zaključiti prema odnosu ponude poslova od strane poslodavaca i interesovanja kandidata. Ako govorimo o deficitarnim zanimanjima, prema našoj statistici, najlakše do radne knjižice dolaze JAVA i PHP programeri, zatim NET, IOS i "Android" developeri. To su relativno mlada zanimanja, a poslodavci su u potrazi za iskusnim stručnjacima koji poznaju rad u različitim tehnologijama i imaju višegodišnje iskustvo, što je danas teško naći. Kada su u pitanju pozicije van IT sektora, tu mašinski i inženjeri elektrotehnike, frizeri, auto-mehaničari i kuvari drže vrh liste”, kaže Vidaković.

Treće dete podižu mama, tata i fond

Država bi već od leta mogla da materijalno podstiče rađanje. Naknada do punoletstva - iz budžeta, ali i iz privatnih donacija

MERE za podsticanje rađanja, posebno ideja o novčanom stimulanju rađanja troje dece, našle su se među predlozima tokom javne rasprave o Prednacrtu Građanskog zakonika i izazvale najveće interesovanje. Prema rečima Ratomira Slijepčevića, sekretara Komisije za izradu GZ, opravdano se može očekivati da će nova vlada, sredinom ove godine, formirati demografski fond i tako realizovati svoju ustavnu obavezu o podsticanju rađanja.

Slijepčević, u razgovoru za naš list, objašnjava da je demografski deficit od oko 30.000 ljudi godišnje zabrinjavajući i najaktuelniji problem u Srbiji.

- To je pitanje: biti ili ne biti. Budućnost Srbije je ozbiljno ugrožena. Za dva veka, ukoliko se ne prekine i ne preokrene trend kontinuiranog demografskog deficita, Srbija će bukvalno ostati bez stanovništva, jer se već duže vreme smanjuje broj stanovnika za veličinu jednog prosečnog grada. Zato se kao imperativ postavlja ostvarivanje obaveze pozitivnog demografskog razvoja putem "poželjnog" nataliteta.

Optimalni natalitet se dobija rađanjem troje ili više dece, gde je rađanje troje dece društveno poželjan natalitet. Sada u Srbiji ima oko 100.000 majki s troje dece, što je zanemarljiv procenat u odnosu na ukupan broj žena. Međutim, samo približno polovina njih imala bi pravo na naknadu, jer imaju maloletno treće dete. To pravo bi se gasilo s njegovim punoletstvom.

Ideju da uvede demografski fond Komisija za izradu GZ je prvi put objavila 2011. godine, kada su predložene dve varijante umesto osnovnog rešenja. Prema prvoj, "pogodnosti kojima se podstiče rađanje dece uređuje se posebnim propisima", a prema drugoj, "majka koja rodi troje dece ima pravo na demografsku naknadu do punoletstva trećeg deteta, u iznosu koji za svaku godinu utvrđuje Ministarstvo finansija".

Takva odredba nije sadržana u važećem Porodičnom zakonu iz 2005, ali je u članu 5 propisano da "majka i dete uživaju posebnu zaštitu države".

- Bilo je neophodno da se zakonski razradi ustavna norma prema kojoj je propisano da "Republika Srbija podstiče roditelje da se odluče na rađanje dece i pomaže im u tome". Srbija je u proteklom veku doživela veliki gubitak svog dragocenog demografskog potencijala - kaže Slijepčević.

U želji da realizuje navedenu ustavnu intenciju, Komisija za izradu GZ je u Prednacrtu, objavljenom u maju prošle godine, predložila da majka i dete uživaju posebnu zaštitu države, ali i da su "država i lokalna samouprava dužne da finansijskim, poreskim, radnopravnim, stambenim, ekonomskim, socijalnim i drugim

merama i aktivnostima podstiču rađanje dece", kao i da se "posebnim propisima uređuje podsticanje rađanja dece, naročito formiranjem (demografskog) fonda za stimulisanje poželjnog nataliteta, u skladu s mogućnostima budžeta Republike".

Odlukom Vlade formirao bi se fond koji bi se alimentirao, ne samo iz budžeta (planiranjem godišnjeg iznosa), već i iz individualnih i kolektivnih donacija (iz zemlje i dijaspore), iz prihoda fondacija, zadužbina i dobrovoljnih prihoda - plemenitih dobročinitelja. Iz tih prihoda bi se isplaćivala svakog meseca demografska naknada u slučaju rođenja trećeg deteta do njegovog punoletstva, bez obzira na to da li je majka zaposlena ili ne, pod uslovom da je srpski državljanin s prebivalištem u Srbiji. Ostvareno pravo na demografsku naknadu bi u suštini istovremeno predstavljalo prihod i za majke koje imaju i više od troje dece, ali samo do punoletstva trećeg deteta.

Uz ovo, kako kaže Slijepčević, idealno bi bilo da se prepolovi broj od oko 30.000 abortusa godišnje.

- Ogromno bogatstvo Srbija bi ostvarila kada bi naši sjajni matematičari, zlatni sportisti, kreativni informatičari, talentovani umetnici i drugi mladi ljudi doprineli ostvarivanju poželjnog nataliteta. Deca u višečlanim porodicama, uz međusobnu emocionalnu podršku, zadovoljnija su, srećnija i uspešnija, s većim osećajem solidarnosti i životnog i profesionalnog samopouzdanja. U tim porodicama, prema kriminalističkim statističkim podacima, ima najmanje maloletničke delinkvencije. Zato podsticanje posebno poželjnog nataliteta predstavlja ne samo ustavnu, već patriotsku i moralnu obavezu građana Srbije - kaže Slijepčević.

STALNI PAD

U SRBIJI je, prema popisu iz 2011, živelo 7,186 miliona stanovnika, od čega 1,351 u Beogradu. Očekivani životni vek bio je 75,23 godine.

Prema procenama Republičkog zavoda za statistiku 2014. godine, broj stanovnika pao je na 7,131. Trend pada traje od devedesetih. Godine 1981. imali smo 7,729 miliona, deceniju kasnije oko 200.000 duša manje, a 2002. - 7,498 žitelja.

ŠANSA ZA STAN

MLAĐE porodice s pravom na mesečnu demografsku naknadu moći će odmah da reše stambeno pitanje, obezbeđivanjem isplate mesečnih rata stambenih kredita. To će se, smatra Slijepčević, pozitivno odraziti i na razvoj građevinske i mnogobrojnih pratećih privrednih delatnosti.

Pravniku u agenciji 80.000, u ministarstvu 30.000

Zaposleni u javnoj upravi koji za isti posao dobijaju veću platu od svojih kolega mogu da očekuju ili smanjenje ili zamrzavanje zarade, saznaje Blic.

Ovo su, naime, dva moguća modela po kojima će u 2017. biti izjednačene zarade zaposlenih u javnoj upravi koji danas za isti rad primaju plate koje se razlikuju i do 250 evra.

Kako list saznaje od izvora iz Svetske banke, koja priprema metodologiju za vrednovanje rada, nove mere najviše će udariti na radnike sa najvećim zaradama, među kojima su zaposleni u skoro svim državnim agencijama i pojedinim institucijama.

“Danas pravnik u državnoj agenciji zarađuje 80.000 dinara, a njegov kolega u ministarstvu, koji često ima i više posla, 30.000 dinara manje. Namera Vlade je da se za isti posao dobija ista plata, a da bi se to postiglo postoje dva načina. Radnici koji dobijaju veću platu od svojih kolega mogu da očekuju ili smanjenje zarade ili njeno zamrzavanje do momenta kada se plata kolege sa manjom zaradom izjednači sa njegovom”, kaže izvor lista.

Na udaru će, kako saznajemo, biti i zaposleni sa srednjom školom koji zarađuju više nego radnici sa fakultetom.

“U policiji imate zaposlenih koji nemaju visoko obrazovanje, a zarađuju iznad 40.000 dinara. Istovremeno imate nastavnike sa platama oko 38.000 dinara, a imaju visoko obrazovanje. U takvoj situaciji pojedincima u policiji neko vreme praktično bi bilo onemogućeno povećanje zarada”, kaže taj izvor.

Zaposleni u javnoj upravi imaće i pravo na dodatke, pri čemu će se voditi računa o specifičnosti posla. Veći koeficijent mogu očekivati zaposleni u sudovima za organizovani kriminal, kao i medicinske sestre u Hitnoj pomoći.

Veće plate za rizičniji posao

U Ministarstvu za državnu upravu kažu da mere po principu “iste plate za isti rad” treba očekivati u 2017. Zasad je poznato da će minimalna plata biti oko 22.000 dinara, a maksimalna oko 165.000 dinara.

Zaposleni u javnoj upravi moći će da dobiju veću platu i na osnovu napredovanja.

“Vrednovaće se učinak i efikasnost obavljanja posla. Kako i koliko radiš, toliko i napreduješ. Ako, recimo, vanredni profesor na fakultetu objavljuje više naučnih radova od očekivanog standarda ili ukoliko ih objavljuje u uticajnijim časopisima, imaće veću platu u istoj platnoj grupi”, kažu u ministarstvu koje vodi Kori Udovički.

PRAVA PACIJENATA Kod privatnog lekara o trošku države

Građani i dalje nedovoljno koriste pravo da pregled obave kod privatnog lekara o trošku RFZO kada lekari u državnim bolnicama nisu u mogućnosti da to učine.

To potvrđuje i podatak da je tokom 2015. samo 733 pacijenta iskoristilo tu mogućnost. Razlog tome je loša informisanost građana o njihovim pravima, ali i nespremnost lekara i direktora zdravstvenih ustanova da na ovaj način skrate liste čekanja.

Ukoliko državna zdravstvena ustanova nije u stanju da obavi prvi pregled u roku od 30 dana, direktor ustanove, odnosno doktor, dužan je da pacijentu izda potvrdu kojom se upućuje kod privatnog lekara.

- Zahtevi su se najčešće podnosili za refundaciju specijalističko-konsultativnih pregleda kod lekara specijaliste oftalmologa, endokrinologa, neurologa, kardiologa, hirurga, interniste, gastroenterologa i za dijagnostičke preglede. Za preglede kod privatnih lekara platili smo skoro četiri miliona dinara - kažu za “Blic” u Republičkom fondu za zdravstveno osiguranje.

Lekari, naime, odbijaju da daju potvrde o nemogućnosti pružanja zdravstvenih usluga u roku od mesec dana za procedure i preglede za koje ne postoji zvanična lista čekanja.

Ova odluka, koju je RFZO doneo još 2009. godine, i dalje nailazi na otpor u zdravstvenim ustanovama.

Tokom 2015. godine mogućnost da odu kod privatnog lekara o trošku RFZO iskoristila su 733 pacijenta.

- Ovakvih zahteva nema u domovima zdravlja, već ih pacijenti podnose kada u klinikama ne mogu da

dobiju pregled u roku od 30 dana. Ali pacijenti najčešće čute jer se boje da ih lekar kasnije neće primiti - objašnjava dr Nevenka Dimitrijević, pi-ar Srpskog lekarskog društva.

Inače, ovo ne važi za zdravstvene usluge za koje je propisano utvrđivanje liste čekanja kao što su magnetna rezonanca, koronarografija srca, bajpas, ugradnja endoproteza kuka i kolena ...

ZAHTEVI SU SE PODNOSILI ZA

Specijalističke preglede

- Oftamolog, endokrinolog, neurolog, kardiolog, hirurg, internista, gastroenterolog.

Dijagnostičke preglede

- Laboratorijske analize, rendgen, ultrazvučne preglede srca, kolor-dopler krvnih sudova i vrata, gastroskopija, kolonoskopija, test opterećenja.

I OD ILIĆA JE PREVIŠE: Bog je kriv za poplave?!

Iako smo mislili da poplave iz 2014. ne mogu da nam se ponove, jučerašnja izlivanja reka ponovo su nas demantovala.

Od svih velikih reči da ćemo podići zaštitu od poplava na viši nivo, političari su jedino ostali dosledni u skidanju krivice sa sebe i svaljivanju na druge, pa čak i na Svevišnjeg, kao da se bedemi za zaštitu od poplava dižu molitvom.

- Ne mogu da vam objasnim ko je odgovoran za poplave. Odgovoran je Bog. Voda ne pada - kaže ministar za vanredne situacije Velimir Ilić, kog plaćamo da brine da do ovakvih stvari ne dođe, i dodaje: "Bedemi su rekonstruisani 2015, ali su mali. Napravljeni su po stogodišnjim vodama i sad su preliveni. Eto, toliko je kiše palo."

T·A·N·J·U·G
novinska agencija

Počinje Kopaonik biznis forum

Kopaonik biznis forum, 23. po redu, počinje danas i trajaće do 10. marta.

Prema očekivanjima organizatora okupiće rekordan broj učesnika do sada - više od 800 predstavnika vlade, domaćih i stranih privrednika, diplomata, ekonomskih analitičara, teoretičara, eksperata...

Kako su najavili organizatori, učesnici foruma pokušaću da kroz argumentovanu, konstruktivnu raspravu sagledaju i analiziraju ključne reformske izazove iz različitih uglova.

Tema ovogodišnjeg foruma koji se održava u Kongresnom centru na Kopaoniku je "Dostizanje i konvergencija sa vodećim trendovima: kako sanirati glavne pukotine u sistemu", a tokom tri dana biće održano 20 panela, tri plenarne sesije i pet specijalnih prezentacija.

Skup organizuju Savez ekonomista, Udruženje korporativnih direktora u partnerstvu sa kompanijom Master kard, a pod pokroviteljstvom predsednika Vlade Srbije Aleksandra Vučića, koji će učestvovati na prvoj plenarnoj sednici 8. marta.

"Više od 20 godina Kopaonik biznis forum okuplja veliki broj učesnika, a sada očekujemo oko 850 učesnika, koliko se prijavilo, što je impresivna cifra. Biznis forum nije samo rad tokom panela, već je to prilika da ekonomski stručnjaci i privrednici vrednuju efekte reformi, razmene mišljenja kako bismo došli do efikasnih i izvodljivih politika", kazao je predsednik Saveza ekonomista Aleksandar Vlahović.

On je naveo da je ovogodišnja tema određena na osnovu rezultata koji su kod nas ostvareni u fiskalnoj konsolidaciji i naporima da se podstakne privredni rast i razvoj.

"Očigledno je da je ključna tema u ovom trenutku kako te dobre kratkoročne rezultate u fiskalnoj konsolidaciji konvertovati da oni budu trajni i održivi, odnosno na koji način eliminisati strukturni deficit . To jeste glavna pukotina u našem privrednom sistemu", rekao je predsednik Saveza ekonomista.

On je uoči 23. Kopaonik biznis foruma rekao za Tanjug da će preporuka Saveza ekonomista biti da se nastavi sa štednjom, da se radi na eliminaciji strukturnog deficita, kao i da monetarna politika i dalje nastavi sa svojom relaksacijom.

Kopaonik biznis forum želi da pomogne kreiranju društveno ekonomskog konsenzusa za realizaciju najznačajnijih reformskih mera, ističe je Vlahović.

Programski odbor Foruma predvideo je raspravu u okviru tri oblasti- 8. marta - Ekonomske posledice nove realnosti: problem, uzroci i rešenja, 9. marta - Ažuriranje reformske agende: reforma države i restrukturiranje javnog sektora i poslednjeg, trećeg dana - Naredni koraci u sprovođenju reformi.

Za praćenje Kopaonik biznis foruma akreditovano je oko 120 novinara kako iz zemlje, tako i iz regiona, a Novinska agencija Tanjug će i ove godine biti medijski partner foruma.

Selektor Foruma profesor Dragan Đuričin rekao je da će taj skup i ove godine biti mesto razgovora relevantnih ljudi iz sveta politike, privrede i ekonomske nauke.

Ovogodišnja tema odabrana je budući da za razliku od drugih tranzicionih ekonomija Srbija ima kašnjenje u odnosu na performanse EU i iz tog razloga neophodne su višekolosečne radikalne reforme da bi se krenulo na putanju dostizanja i konvergencije, istakao je Đuričin.

Predsednik Privredne komore Crne Gore Velimir Mijušković rekao je da je povezivanje unutar regiona nasušna potreba njegovog ekonomskog razvoja, kao i da se Zapadni Balkan našao u centru interesovanja EU, što bi trebalo da iskoristimo.

"Konkurentnost se postavlja kao centralni problem svih naših ekonomija i svesni smo da je dostizanje određenog nivoa nacionalne privredne konkurentnosti uslov za prisustvo i opstanak na jedinstvenom evropskom tržištu", rekao je Mijušković Tanjugu uoči tradicionalnog Kopaonik biznis foruma.

Potpredsednik Hrvatske privredne komore Želimir Kramarić rekao je da je Srbija jedan od najvažnijih trgovinskih partnera Hrvatske i poručio da hrvatske kompanije žele i u budućnosti da ulažu u našu zemlju i povećaju ukupnu robnu razmenu dve zemlje.

"Prema našim podacima u Srbiji u ovom trenutku posluje oko 200 hrvatskih preduzeća (kompanija kćeri), koje s ostalim preduzećima iz Hrvatske ostvaruju 10 odsto ukupne razmene Hrvatske sa svetom", kazao je Kramarić Tanjugu uoči tradicionalnog Kopaonik biznis foruma.

Kako su najavili organizatori, na ovogodišnjem biznis forumu učestvovaće premijer Aleksandar Vučić, ministri Dušan Vujović, Zorana Mihajlović, Kori Udovički, Željko Sertić, Aleksandar Antić, Vanja Udovicic...

Učešće su, između ostalih, najavili i guverner NBS Jorgovanka Tabaković, predsednik SANU Vladimir Kostić, predsednik Master karda za Centralnu i Istočnu Evropu Sajmon Džordž, predstavnici privrednih komora i drugih institucija iz zemalja regiona, pre svega, Crne Gore, Republike Srpske, Hrvatske, Makedonije.

Učestvovaće i ambasadori SAD-a, Nemačke, Austrije, Italije, Delegacije EU, najznačajniji privrednici iz sektora bankarstva, osiguravajućih kuća, informaciono komunikacionih tehnologija, trgovine, turizma, energetike, poljoprivrede i farmacije, predstavnici javnih preduzeća, NALED-a, lokalnih samouprava...

Takođe, na forumu će učestvovati i najznačajniji ekonomski teoretičari, predstavnici međunarodnih finansijskih organizacija, kao i Fiskalnog saveta. Poseban panel biće posvećen predstavljanju investitora iz Ujedinjenih Arapskih Emirata.

Zaključci sa 23. Kopaonik biznis foruma biće, kao i svake godine, sumirani u dokumentu "Kopaonik konsenzus".

Vučić na Kopaoniku

Predsednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić učestvovaće danas na Kopaonik biznis forumu.

Prvog dana foruma, premijer Vučić prisustvovaće plenarnoj sednici koja će biti održana na temu Strategijska analiza pozicije Srbije i perspektiva oporavka", a potom će se obratiti prisutnima.

Pitić: Dobitna kombinacija - država i privatni sektor

Predsednik Upravnog odbora Sosijete Ženeral banke Goran Pitić ocenio je večeras da je potrebno da se država još više okrene tržištu, i ukazao da, ukoliko na pravi način sarađuju država i privatni sektor, srpska privreda može da krene napred.

Pitić je u izjavi Tanjugu, uoči sutrašnjeg otvaranja 23. Kopaonik biznis foruma, rekao da dodatni potencijal u Srbiji postoji, ali je on u nekoj vrsti rezervora.

Taj prostor i potencijal bi trebalo otvoriti, bez obzira na spoljne izazove poput migrantske krize, deflacije u okruženju i opšte slabe tražnje.

"Najveći rezervoar leži u državi i privatnom sektoru", rekao je Pitić, navodeći da, ako tu dođe do još bolje saradnje, ima šanse da, ko god bude sastavljao vladu, da mogućnost da srpska privreda krene malo više napred".

On je istakao da je mnogo zaopočeto, ali i da još ostaje mnogo zadataka, te da je potrebno nastaviti istim tempom, posebno u delu fiskalne konsolidacije, ali i zahteva koji proizilaze iz programa koji je Srbija zaključila sa MMF-om.

Prema njegovim rečima, 23. Kopaonik biznis forum je još jedna prilika za dijalog između države i biznisa, koji je, i zato što dolazi u specifičnom trenutku pred izbore, šansa da privreda i u postizbornom periodu nametne zahtev da se takav dijalog nastavi.

"Forum bi trebalo da nametne zahtev privrednika da u postizbornom periodu dođe do novog dijaloga između privrede i države", rekao je Pitić.

On je istakao da država mora da ide u pravcu toga da postane servis privredi i građanima, kao i da mora da bude mnogo efikasnija i racionalnija.

"Mora još da pokaže da može da štedi, kako na svojim resursima kojima upravlja, tako u delu javnih preduzeća. Posebno u delu sredstava koje ne povlači iz međunarodnih finansijskih institucija, pa na njih plaća penale", ocenio je Pitić.

Država, dodao je on, mora da pokaže da je mnogo efikasnija, ali i da da jasan signal privredi, da bi privrednici u narednom periodu da očekuju predvidljiviji i transparentniji ambijent za poslovanje.

Paunović: Rodna ravnopravnost na vrhu prioriteta za stranke

Direktorka Vladine Kancelarije za ljudska i manjinska prava Suzana Paunović, izjavila je da su žene i dalje više diskriminisanе nego muškarci, ali da u kampanjama u Srbiji nema govora koji je loš po žene, kao što se to događa u Americi.

Gostujući sinoć u Dnevniku RTS, Paunović je rekla da se broj žena na izbornim listama promenio od kada je promenjena kvota za zastupljenost oba pola.

Treba da bude dovoljno žena i u RIK-u, i u svim posmatračkim telima. Kancelarija će sve vreme slati poruku ženama da iskoriste svoje glasačko pravo", istakla je Paunovićeva.

Kako je poručila, žene ne treba da zaborave da ih u biračkom spisku ima 100.000 više nego muškaraca.

"Verujem da su žene Srbije zrele da donesu ispravnu političku odluku za svoju budućnost", navela je Paunović.

Prema njenim rečima, u srpskim predizbornim kampanjama nema primera govora koji je loš po žene.

"U kampanji čujemo najviše dobrih poruka, od svih stranaka to čujemo. Mislim da nećemo imati tu vrstu govora koju slušamo u Americi", kazala je Paunović.

Direktorka Kancelarije poručuje strankama da pitanje rodne ravnopravnosti moraju držati na vrhu prioriteta.

"Žene su i dalje više diskriminirane, za 11 odsto imaju niže plate nego muškarci, još uvek su svega 30 odsto žena vlasnice nekretnina u Srbiji", zaključila je Paunović.

AGENCIJA SRNA

DAME, SREĆNO Sve što niste znali o danu žena!

Širom sveta danas se obeležava Međunarodni dan žena, kao deo borbe za ekonomsku, političku i socijalnu ravnopravnost žena i muškaraca.

Osmi mart izgubio svoju ideološku osnovu i postao je prilika muškarcima da iskažu ljubav i poštovanje prema ženama, Foto: Shutterstock

Prvi put Dan žena obeležen je 28. februara 1909. godine u SAD deklaracijom koju je donela Socijalistička partija Amerike. Ideja za

obeležavanjem Međunarodnog dana žena pojavila se početkom 20. veka u doba brze industrijalizacije i ekonomske ekspanzije koja je često dovodila do protesta zbog loših uslova rada.

Žene zaposlene u industriji odeće i tekstila javno su protestovale prvi put 8. marta 1857. godine u Njujorku zbog loših uslova rada i niskih plata. Demonstracije je rasterala policija, a žene su dva meseca kasnije osnovale sindikat.

Osmomartovski protesti postali su narednih godina tradicija, a najmasovniji su bili 1908. godine kada je 15.000 žena marširalo ulicama Njujorka tražeći kraće radno vreme, bolje plate i pravo glasa.

Prva međunarodna ženska konferencija bila je održana 1910. godine u Kopenhagenu u organizaciji Socijalističke internacionale, kada je ustanovljen Međunarodni dan žena, na predlog Klare Cetkin, koja je bila član Nemačke socijalističke partije.

Naredne godine Međunarodni dan žena obeležen je u Austriji, Danskoj, Nemačkoj i Švajcarskoj. Demonstracije povodom Međunarodnog dana žena u Rusiji bile su prvi stadijum ruske revolucije.

Nakon Oktobarske revolucije, boljševička feministkinja Aleksandra Kolontaj nagovorila je Vladimira Iliča Lenjina da 8. mart postane državni praznik i tokom sovjetskog razdoblja koristio se za obeležavanje "herojstva radnica".

Međutim, u mnogim komunističkim državama taj praznik je izgubio svoju ideološku osnovu i postao je prilika muškarcima da iskažu ljubav i poštovanje prema ženama.

UN su 1975. godine, koja je bila proglašena Međunarodnom godinom žene, zvanično počele da obeležavaju ovaj praznik pod nazivom Međunarodni dan žena.

Dve godine kasnije Generalna skupština UN je rezolucijom proglasila 8. mart Danom ženskih prava i međunarodnog mira.

Slave dame i u Srbiji

Nizom akcija i skupova u Srbiji će danas biti obeležen 8. mart. Poverenica za zaštitu ravnopravnosti Brankica Janković i Zaštitnik građana Saša Janković čestitali su svim građankama Srbije Međunarodni dan žena.

Janković je poručila da Osmi mart slavi žene i njihovu vekovnu borbu za ljudska prava, ravnopravnost i razbijanje stereotipnog ponašanja i rodni predrasuda.

"U toj borbi, žene su dobile pravo glasa i učestvovanja u javnom i političkom životu, pravo na plaćeno porodiljsko odsustvo, veću ekonomsku nezavisnost, bolje obrazovanje. U pojedinim segmentima u Srbiji pokazani su bitni pomaci. Tako danas sve više žena aktivno participira u javnom i političkom životu. Naše društvo se polako privikava i na sve veći broj žena u nekim profesijama, koja su do juče označavane kao "muške", navela je Janković i dodala da se Srbija i dalje svakodnevno suočava sa diskriminatornim stavovima o ženama.

Kako kaže, tome u prilog govori i prošlogodišnja statistika Poverenika za zaštitu ravnopravnosti koja pokazuje da se najveći broj pritužbi odnosio na diskriminaciju žena u oblasti rada i zapošljavanja.

Prema njenim rečima, žene se često teže zapošljavaju, rade slabije plaćene poslove, društvo ne vrednuje dovoljno rad koji one obavljaju u svojim domaćinstvima, a posebno osetljive kategorije su trudnice i porodilje, osobe sa invaliditetom, starije žene, žene iz ruralnih područje.

Povodom Međunarodnog dana žena, ombudsman je istakao da nezaposlenost, siromaštvo, konflikti i krize pogađaju žene teže nego muškarce, a da je upravo učešće žena, i još više liderstvo, najbolji način da se ta neravnopravnost i društvena nepravda ukinu. Ženska i rodna ravnopravnost ne idu na uštrb muškaraca - bez rodne ravnopravnosti nema socijalne pravde i ona oslobađa pun potencijal društva i svih njegovih članova, naveo je Janković u saopštenju.

"Na žalost, iako je svest o ravnopravnosti žena sve izraženija, one u stvarnosti još uvek trpe čak i najbrutalniji oblik neravnopravnosti - rodno zasnovano nasilje," upozorio je on. Ujedinjene nacije su zvanično 8. mart proglasile Međunarodnim danom žena u drugoj polovini sedamdesetih godina 20. veka.

Položaj žena u društvu i dalje nezavidan

Utisak da nisu ravnopravne sa muškarcima potvrđuje statistika. Zanimljivo je da se približavaju muškarcima u trajanju radnog veka, a da su i dalje za isti posao manje plaćene od njih čak do 39 odsto, podatak je Udruženja poslovnih žena.

Žene čine 51,3 odsto od ukupnog broja stanovnika Srbije, ali ih je među zaposlenima 16 procenata manje nego muškaraca, saopštio je Zaštitnik građana Saša Janković.

Janković upozorava da ženama, naročito u posebno osetljivom položaju, nisu na raspolaganju sve usluge zdravstvene zaštite. Prava na naknadu zarade za vreme trudničkog bolovanja i odsustva radi nege deteta ostvaruju se sa zakašnjenjima, a neretko su potpuno onemogućena zbog neažurnosti nadležnih.

Žena je stub kuće, a ona u svojoj vodi glavnu reč. Biljana Joksimović živi na selu, domaćica je i majka troje dece. Ukućani joj pomažu koliko mogu, pa tako u toku dana ugrabi malo vremena da udovolji sebi.

"Ujutru dok ispratim decu u školu, posle toga oko stoke, doručka, oko ručka, neko je došao, neko pošao. Žene na selu rade 24 sata", kaže domaćica Biljana Joksimović.

Nije lako ni ženama koje odluče da pokrenu biznis. Nemaju nekretnine na svoje ime, pa do kredita teže stižu. Planiranje porodice za mnoge poslodavce nije prednost, zato sve češće i trudnice i porodilje dobijaju otkaz. Spisak problema zaposlenih žena je predug.

"Imaju problem da stignu sa radnog mesta, radnog vremena, koje nije još svuda usklađeno sa radnim vremenom vrtića, postoji tu dosta stvari gde je moguće i na nekom opštinskom nivou urediti, recimo usaglasiti ta radna vremena, staviti neka klizna, malo bolje organizacije bi sigurno mnogo olakšalo ženama život", kaže Sanja Popović Pantić iz Udruženja poslovnih žena Srbije.

Svest o ravnopravnosti žena sve je izraženija, ali je i sve brutalnije nasilje nad njima.

"Kao da živimo u nekom drugom veku gde je sve dozvoljeno, gde se žena tretira kao nečija svojina i da se to toleriše i da mi i dalje imamo instuticije u kojima se baš to toleriše, gde su kazne koje sudovi donose blage, gde se muškarci uslovno kažnjavaju, nekad ne kažnjavaju uopšte nego su na slobodi, gde žene trpe, kriju probleme", ističe Vesna Stanojević iz Sigurne kuće u Beogradu.

Nezadovoljstvo ne kriju žene sa fakultetskom diplomom, jer su neuporedivo manje zastupljene na vodećim funkcijama.

U današnje vreme od žene se zahteva da bude lepa, pametna, uspešna, da sve stiže, uvek bude tu za svoju porodicu. Današnji datum je prilika da se podsetimo na ono što žene pružaju društvu i porodici, a više pažnje i razumevanja trebalo bi im poklanjati tokom cele godine.

ДНЕВНИК

Дугови и грађани иду извршитељима у руке

Грађани Србије дугују банкама пола милијарде евра кредита које нису у могућности да плате, а то је 11 одсто свих зајмова које враћају. Откако је пре четири године Законом о заштити корисника финансијских услуга банкама укинута могућност да те кредите уступају заинтересованим агенцијама или фондовима, ти зајмови углавном се воде у билансима банка као тешко наплативи. Међутим, од јула ове године на врата би могли закуцати нови наплатиоци.

Народна банка Србије припрема измену прописа: у августу је усвојила акциони план за наплату проблематичних кредита. У склопу тог документа предвиђена је и промена статуса грађана-дужника. Разматра се правни оквир којим би, осим банкама, и другим институцијама било дозвољено да откупљују ненаплативе кредите. Нови мере требало би да омогуће развој тржишта проблематичних кредита.

У банкама се новој мери радују и сматрају да ће им то омогућити да се реше тих зајмова. А шта могу очекивати грађани? О томе за „Дневник”

професор Факултета за правне и псловне студије „Др Лазар Вркатић” у Новом Саду др Александар Васиљевић каже:

– Да би грађани били заштићени од самовоље будућих наплатилаца, било би најбоље да пропис чије се доношење очекује предвиди обавезу да се уступање кредита грађана не може урадити без сагласности дужника – сматра Васиљевић. – Тек када се он писмено сагласи с променом повериоца, кредит се може уступити. Без тога, бојим се да ће се створити погодно тле за злоупотребе.

Он наглашава да ће већина будућих власника тих зајмова гледати да купи кредите који су под хипотеком. Чим добију све важеће „папире”, одмах ће активирати хипотеку и трудити се да продају некретнину и тако дођу до новца. У новој ситуацији банке неће више толерисати да клијент касни с отплатом по четири или пет месеци –кредит ће се одмах уступати.

Уколико се све и догоди, највише разлога за стрепњу имају дужници који враћају зајмове у швајцарским францима. Они би по кратком поступку могли остати на улици уколико се њихов статус не реши на другачији начин.

Распродаја зајмова

Грађани су много боље платише од предузећа: по подацима Кредитног бироа Србије, крајем прошлог месеца дуговали су 719,97 милијарди динара, или 0,9 одсто више него у јануару. Већ три месеца заредом доцња код становништва износи 7,3 одсто. Већ чињеница да се та бројка из месеца у месец не мења говори да кредите не враћају само они који то не могу. Најчешће су то људи који су остали без посла или су им примања довољна тек за преживљавање па за кредит не претекне.

Банке, чистећи билансе, те дугове продају врло јефтино, чак и за десет одсто вредности. Али сами корисници их не могу откупити. Грађани који су већ у доцњи не могу рефинансирати кредит јер имају негативне податке код Кредитног бироа.

ПОЛИТИКА

Krediti i za starije od 80 godina

Kada su banke početkom prošle decenije počele da dolaze na naše tržište starijima od 65 godina veoma nerado su otvarale vrata svojih poslovnica. Oni su, zbog dobi, za njih bili rizični klijenti. Sada više nije tako. Da li je kriza promenila gledanje bankara na penzionere i starije ljude, jer imaju redovne prihode dok mnogi

godina traže i žiranta.

mladi nemaju, ili je, možda, konkurencija učinila svoje, tek penzioneri sada mogu da dobiju ne samo kratkoročne zajmove poput gotovinskih ili potrošačkih, već i stambene koji su na duže staze. Istina za volju, cena pozajmljenog novca za penzionere je veća nego za ostale klijente, kao i cena osiguranog zajma. U slučaju otplate stambenog kredita banke se ne zadovoljavaju samo hipotekom na kupljenoj nekretnini, već traže i druga sredstva obezbeđenja poput toga da neko jemči za njih, odnosno da bude žirant ili solidarni jemac. Slično je i sa kreditnim karticama. Mnoge banke za izdavanje „plastičnog novca” starijima od 65

Podsećanja radi u slučaju uzimanja stambenog kredita banke su prvo, u prošloj deceniji, tražile da korisnik ovakvog zajma u trenutku otplate poslednje rate ne može imati više od 65 godina. Kasnije su kriterijum prvo „olabavile” na 70, a zatim i na 75 godina.

OPŠIRNIJE U ŠTAMPANOM I DIGITALNOM IZDANJU

Od 15. marta elektronske prijave M4 obrasca

Poslodavci i preduzetnici će od 15. marta moći elektronski da predaju M4 obrazac, koji sadrži podatke o zaradama i stažu zaposlenih u prethodnoj godini, što će doprineti smanjenju čekanja na šalterima PIO Fonda i uštedama u poslovanju privrede, rečeno je danas u Privrednoj komori Srbije.

Образац М-4
ПРИЈАВА ПОДАТАКА
ЗА УТВРЂИВАЊЕ СТАЖА ОСИГУРАЊА, ЗАРАДЕ, НАКНАДЕ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО
ОСНОВИЦЕ ОСИГУРАЊА И ВИСИНЕ УПЛАЋЕНОГ ДОПРИНОСА ЗА _____
ГОДИНУ
за осигуранике запослене

Ред. број	Назив обележја	Број М4 ролне и позиције	Простор за одговоре
1	Јединствени матични број грађана, односно лични број осигураника		
2	Назив (презиме и име) и седиште обавезника плаћања доприноса		
3	Регистарски број обавезника плаћања доприноса		
4	Поресни идентификациони број обавезника плаћања доприноса		
5	Шифра делатности		
6	Презиме и име осигураника		

ПОДАЦИ О СТАЖУ ОСИГУРАЊА, ЗАРАДИ, НАКНАДИ ЗАРАДЕ, ОДНОСНО ОСНОВИЦИ ОСИГУРАЊА И ВИСИНИ УПЛАЋЕНОГ ДОПРИНОСА

7. Подаци о стажу осигурања

Месеци	Дани
--------	------	-------

Ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin izjavio je da u Srbiji 204.000 pravnih lica i 233.000 preduzetnika imaju obavezu da podnose dokumentaciju za M4 obrazac.

"Od 15. marta više niko neće morati da čeka na šalteru i sva dokumentacija može da se preda elektronski. Šalteri u PIO fondu su za našu privredu deo mračne prošlosti i svako ko ne želi da dodje na šalter, neće to morati da radi", istakao je Vulin.

On je rekao da će to doneti velike uštete, u vremenu i novcu i kao primer naveo da u beogradskoj filijali kada su meseci za predaju M4 obrasca, dnevno ima 4.000 stranaka.

Prema njegovim rečima, 80 odsto usluga PIO fonda je već digitalizovano.

Predsednik PKS Marko Čadež rekao je da su procene Sertifikacionog tela PKS da bi novi elektronski servisi, koji bi mogli da budu brzo primenjeni, sačuvali bar 300 miliona evra poreskih obveznika.

On je rekao da će i ova usluga doneti uštede privrednicima i dodao da je i PKS u ovoj fazi modernizacije fokusirana na unapređenje postojećih i razvoj novih on-lajn sevisa za privredu.

Direktorka Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Dragana Kalinović rekla je da je taj fond spreman za nove usluge i da će na ovaj način biti uštedjeno mnogo vremena poslodavcima i preuzetnicima i ocenila da je to veliko poboljšanje korisničkog servisa PIO Fonda.

"To je veliko olakšanje za poslodavce, jer više ne moraju da provode vreme čekajući u redovima. Nadamo se uštedama na svim nivoima, kao i poboljšanju izvornih prohoda PIO Fonda i posredno na taj način i smanjenju dotacija od strane države", istakla je Kalinović.

Poslodavci i preduzetnici će moći da popune zahtev i pošalju prijavu preko elektronskog servisa na sajtu PIO Fonda, a kako je rečeno, neće biti potrebe da se šalje dodatna finansijska dokumentacija.